

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
----------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΤΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Εισαγωγικά - Γενικά	7
1. Προσδιορισμός των προστατευόμενων από την πνευματική ιδιοκτησία εικαστικών έργων	8
1.1. Διεύρυνση κλασικής έννοιας έργου	9
1.2. Κατηγορίες εικαστικών έργων προβλεπόμενες στο νόμο	12
1.3. Εννοιολογική προσέγγιση εικαστικών έργων	16
1.4. Η ιδιομορφία της σταθερής ενσωμάτωσης των εικαστικών έργων.....	19
1.5. Ενσωμάτωση εικαστικών έργων σε ξένο υλικό φορέα.....	23
1.5.1. Σε κινητό υλικό φορέα	23
1.5.2. Σε ακίνητο υλικό φορέα	24
2. Διάκριση προστατευόμενης μορφής και ελεύθερης ιδέας.....	26
3. Η πρωτοτυπία των εικαστικών έργων	30
3.1. Προσδιορισμός της έννοιας της πρωτοτυπίας	30
3.2. Καθοριστικοί παράγοντες για την πρωτοτυπία των εικαστικών έργων	33
3.3. Προσδιορισμός της έννοιας της πρωτοτυπίας των εικαστικών έργων σε διάφορες μορφές τους.....	38
3.3.1. Πρωτοτυπία και παράγωγα εικαστικά έργα	38
3.3.2. Πρωτοτυπία και αντίγραφα εικαστικών έργων	41
3.3.2.1. Τρόπος αναπαραγωγής εικαστικών έργων	41
3.3.2.2. Αναπαραγωγή εικαστικών έργων για ιδιωτική χρήση	43
3.3.2.3. Παραγωγή «αντιγράφων» εικαστικών έργων από τον ίδιο το δημιουργό.....	44
3.3.2.4. Μίμηση τεχνοτροπίας και ύφους εικαστικών δημιουργών	46

3.3.3. Πρωτοτυπία και αντίτυπα εικαστικών έργων.....	47
3.3.4. Πρωτοτυπία και ημιτελή εικαστικά έργα	52
4. Προστασία εικαστικών έργων ανεξαρτήτως της αξίας τους.....	55
5. Προστασία εικαστικών έργων ανεξαρτήτως του προορισμού τους	57

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΕΝΟΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Εισαγωγικά - Γενικά	61
1. Προσδιορισμός του δημιουργού εικαστικών έργων	61
2. Οι συνέπειες της δημιουργίας εικαστικών έργων στο πλαίσιο μίας σύμβασης εργασίας	69
3. Η δημιουργία εικαστικών έργων με τη συνεργασία περισσότερων προσώπων	72
3.1. Έργα συνεργασίας	72
3.2. Συλλογικά έργα.....	75
3.3. Σύνθετα έργα	76
4. Παρέμβαση τρίτων προσώπων στη μορφή εικαστικών έργων μετά το θάνατο του αρχικού δημιουργού τους	77
4.1. Αποπεράτωση ημιτελών εικαστικών έργων.....	77
4.2. Αποκατάσταση προϋπαρχόντων ολοκληρωμένων εικαστικών έργων	79

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΤΟ ΗΘΙΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΩΣ ΜΕΣΟ ΔΙΑΦΥΛΑΞΗΣ ΤΟΥ ΔΕΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

1. Η γενική ρύθμιση του ηθικού δικαιώματος	85
1.1. Φύση του ηθικού δικαιώματος.....	85
1.2. Σύγκριση ηθικού δικαιώματος και δικαιώματος προσωπικότητας.....	87
1.3. Περιεχόμενο του ηθικού δικαιώματος	90
1.4. Η διάρκεια προστασίας του ηθικού δικαιώματος	93
2. Οι επιμέρους εξουσίες του ηθικού δικαιώματος	97
2.1. Η εξουσία δημοσίευσης.....	97
2.1.1. Περιεχόμενο της εξουσίας δημοσίευσης	98
2.1.2. Συνέπειες της άσκησης της εξουσίας δημοσίευσης εικαστικών έργων	104

2.1.3. Μορφές προσβολών της εξουσίας δημοσίευσης.....	107
2.1.3.1. Δημοσίευση εικαστικών έργων από κληρονόμους του δημιουργού ή τρίτους χωρίς τη βούληση του δημιουργού	107
2.1.3.2. Δημοσίευση από τρίτους εγκαταλελειμμένων ή κατεστραμμένων από το δημιουργό εικαστικών έργων ..	110
2.1.3.3. Δημοσίευση εικαστικών έργων παραγγελίας.....	112
2.1.4. Δημοσίευση και κατάσχεση εικαστικών έργων	115
2.1.4.1. Δυνατότητα κατάσχεσης εικαστικών έργων και εξαιρέσεις από αυτήν	115
2.1.4.2 Εξάρτηση κατάσχεσης εικαστικών έργων από τη δημοσίευσή τους	118
2.2. Η εξουσία της πατρότητας.....	120
2.2.1. Περιεχόμενο της εξουσίας της πατρότητας	120
2.2.2. Μορφές προσβολής της εξουσίας της πατρότητας	125
2.2.2.1. Έλλειψη αναφοράς του ονόματος του δημιουργού στα εικαστικά έργα	125
2.2.2.1.1. Παράλειψη μνείας του ονόματος του δημιουργού.....	125
2.2.2.1.2. Διαγραφή ή αφαίρεση της υπογραφής του δημιουργού.....	127
2.2.2.2. Ψευδής υπογραφή εικαστικών έργων.....	129
2.2.2.2.1. Θέση ψευδούς υπογραφής σε πρωτότυπα εικαστικά έργα.....	129
2.2.2.2.2. Απομίμηση υπογραφής σε αντίγραφα εικαστικών έργων	132
2.3. Η εξουσία της ακεραιότητας	134
2.3.1. Περιεχόμενο της εξουσίας της ακεραιότητας	135
2.3.1.1. Νομοθετική προσέγγιση της έννοιας της ακεραιότητας.....	135
2.3.1.2. Παράγοντες που επηρεάζουν την ακεραιότητα των εικαστικών έργων.....	139
2.3.2. Προσβολή της ακεραιότητας σε διάφορες μορφές εικαστικών έργων	142
2.3.2.1. Εικαστικά έργα μοναδικής ή πολλαπλής ενσωμάτωσης	142
2.3.2.2. Ολοκληρωμένα ή ημιτελή εικαστικά έργα	143
2.3.2.3. Δημοσιευμένα ή αδημοσίευτα εικαστικά έργα	144

2.3.2.4. Εικαστικά έργα τοποθετημένα σε ιδιωτικό ή δημόσιο χώρο	144
2.3.3. Σύγκρουση δικαιωμάτων κυρίου υλικού φορέα εικαστικού έργου και δημιουργού	145
2.3.3.1. Θεμιτοί περιορισμοί του δικαιώματος της κυριότητας επί του υλικού φορέα εικαστικών έργων υπέρ του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας	145
2.3.3.2. Περιορισμοί κυρίου υλικού φορέα εικαστικών έργων τοποθετημένων σε δημόσιο ή ιδιωτικό χώρο	149
2.3.4. Διάφορες μορφές προσβολών της ακεραιότητας εικαστικών έργων	151
2.3.4.1. Αλλοίωση χρωμάτων	152
2.3.4.2. Αλλαγή τίτλου	153
2.3.4.3. Αλλαγή διαστάσεων	154
2.3.4.4. Μερική αναπαραγωγή εικαστικών έργων	155
2.3.4.5. Προσθήκη ή αφαίρεση τμήματος εικαστικών έργων ή τεμαχισμός αυτών	155
2.3.4.6. Κάλυψη ή επιζωγράφιση εικαστικών έργων	158
2.3.4.7. Κακή χρήση εικαστικών έργων	159
2.3.4.8. Θέση και τρόπος παρουσίασης εικαστικών έργων	160
2.3.4.9. Παρουσίαση και κυκλοφορία εικαστικών έργων στην αλλοιωμένη τους μορφή	161
2.3.5. Μετακίνηση εικαστικών έργων τοποθετημένων σε δημόσιο υπαίθριο χώρο	162
2.3.5.1. Σύνδεση έργου - χώρου	162
2.3.5.2. Παραδείγματα ελληνικής και ξένης νομολογίας για τη μετακίνηση εικαστικών έργων	165
2.3.6. Καταστροφή εικαστικών έργων	170
2.3.6.1. Διπλή φύση εικαστικών έργων και συνέπειες καταστροφής τους	170
2.3.6.2. Στάθμιση συμφερόντων κατά την καταστροφή εικαστικών έργων	172
2.3.6.3. Καταστροφή εικαστικών έργων σε διάφορες μορφές τους	177
2.3.6.3.1. Εικαστικά έργα μοναδικής και πολλαπλής ενσωμάτωσης	177
2.3.6.3.2. Προσωρινά εικαστικά έργα	178
2.3.6.3.3. Ημιτελή εικαστικά έργα	178

2.3.6.3.4. Εικαστικά έργα που αποτελούν συστατικά ακινήτου.....	179
2.3.7. Διαφορετική εφαρμογή της εξουσίας της ακεραιότητας στα αρχιτεκτονικά έργα.....	179
2.3.8. Συνοπτική επισκόπηση των νομοθετικών ρυθμίσεων για την ακεραιότητα των εικαστικών έργων στα ξένα δίκαια.....	183
2.3.8.1. Βρετανικό δίκαιο	183
2.3.8.2. Δίκαιο Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής.....	184
2.3.8.3. Δίκαιο Καναδά.....	185
2.3.8.4. Γαλλικό δίκαιο	186
2.3.8.5. Ισπανικό δίκαιο	186
2.3.8.6. Γερμανικό δίκαιο	186
2.3.8.7. Ελβετικό δίκαιο	187
2.4. Η εξουσία προσπέλασης	187
2.4.1. Περιεχομένου της εξουσίας προσπέλασης.....	187
2.4.2. Περιορισμένη άσκηση της εξουσίας προσπέλασης και του δικαιώματος κυριότητας.....	190
2.4.3. Νομοθετική ρύθμιση της εξουσίας προσπέλασης στα ξένα δίκαια.....	192
2.4.3.1. Ισπανικό δίκαιο	192
2.4.3.2. Ελβετικό δίκαιο	193
2.4.3.3. Γαλλικό δίκαιο	194
2.5. Η εξουσία υπαναχώρησης	195
2.5.1. Νομοθετική προσέγγιση της εξουσίας υπαναχώρησης	195
2.5.2. Η εφαρμογή της εξουσίας υπαναχώρησης στα εικαστικά έργα ...	196

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΤΟ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

1. Οι επιμέρους εξουσίες του περιουσιακού δικαιώματος	199
1.1. Η εξουσία αναπαραγωγής εικαστικών έργων.....	200
1.1.1. Περιεχόμενο της εξουσίας αναπαραγωγής	200
1.1.1.1. Αναπαραγωγή έργων από τρίτο χωρίς άδεια του δημιουργού τους	204
1.1.1.2. Υπέρβαση της εξουσίας αναπαραγωγής που μεταβιβάστηκε ή παραχωρήθηκε σε τρίτο	209
1.1.2. Αναπαραγωγή εικαστικών έργων μετά τη μεταβίβαση του υλικού τους φορέα.....	211

1.1.2.1. Αδυναμία αναπαραγωγής εικαστικών έργων από τον κύριο του υλικού τους φορέα	211
1.1.2.2. Περιορισμένη άσκηση της εξουσίας αναπαραγωγής εικαστικών έργων από το δημιουργό τους	214
1.1.2.2.1. Αναγνώριση δικαιώματος επί της ίδιας εικόνας προσώπων που απεικονίζονται σε εικαστικά έργα.....	215
1.1.2.2.2. Μη αναγνώριση δικαιώματος επί της εικόνας ακινήτου στον ιδιοκτήτη του ακινήτου	221
1.1.3. Αναπαραγωγή και εμπορευματοποίηση της εικόνας των εικαστικών έργων	225
1.1.4. Θεμιτοί περιορισμοί της εξουσίας αναπαραγωγής.....	228
1.1.4.1. Δυνατότητα αναπαραγωγής εικαστικών έργων για ιδιωτική χρήση και όρια αυτής	229
1.1.4.2. Δυνατότητα αναπαραγωγής εικαστικών έργων χάριν της πληροφόρησης του κοινού	232
1.1.4.3. Δυνατότητα αναπαραγωγής εικαστικών έργων για εκπαιδευτικούς λόγους.....	234
1.1.4.4. Αδυναμία εφαρμογής στα εικαστικά έργα του θεμιτού περιορισμού της τμηματικής αναπαραγωγής έργων με παράθεση αποσπασμάτων	235
1.1.4.5. Δυνατότητα περιστασιακής αναπαραγωγής εικαστικών έργων τοποθετημένων σε δημόσιους χώρους	241
1.1.4.6. Αναπαραγωγή εικαστικών έργων σε καταλόγους.....	243
1.1.4.6.1. Γαλλικό δίκαιο	248
1.1.4.6.2. Δίκαιο Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής.....	251
1.1.4.6.3. Βρετανικό δίκαιο	251
1.1.4.6.4. Γερμανικό δίκαιο	251
1.1.4.6.5. Ελβετικό δίκαιο	252
1.2. Η εξουσία διασκευής εικαστικών έργων	252
Περιεχόμενο της εξουσίας διασκευής	252
1.3. Η εξουσία παρουσίασης εικαστικών έργων στο κοινό μέσω της δημιουργίας έκθεσής τους	255
1.3.1. Νομοθετική και εννοιολογική προσέγγιση της παρουσίασης έργων στο κοινό	255
1.3.2. Έμμεση νομοθετική αναγνώριση της δημόσιας έκθεσης εικαστικών έργων	258

1.3.3. Μεταβολή φύσης και χαρακτήρα δημόσιων εκθέσεων εικαστικών έργων	261
1.3.4. Άσκηση εξουσίας δημόσιας έκθεσης εικαστικών έργων μετά τη μεταβίβαση του υλικού τους φορέα.....	262
1.3.5. Περιορισμοί της εξουσίας παρουσίασης εικαστικών έργων στο κοινό.....	266
1.3.5.1. Δυνατότητα δημόσιας έκθεσης εικαστικών έργων από μουσεία.....	266
1.3.5.2. Δυνατότητα δημόσιας έκθεσης εικαστικών έργων για την προώθηση της πώλησής τους.....	268
1.3.6. Νομοθετική ρύθμιση της εξουσίας δημόσιας έκθεσης εικαστικών έργων στα ξένα δίκαια	270
1.3.6.1. Ρητή αναγνώριση της εξουσίας δημόσιας έκθεσης εικαστικών έργων.....	270
1.3.6.1.1. Δίκαιο Καναδά	270
1.3.6.1.2. Δίκαιο Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής.....	271
1.3.6.1.3. Γερμανικό δίκαιο	271
1.3.6.1.4. Ισπανικό δίκαιο	272
1.3.6.1.5. Ελβετικό δίκαιο	272
1.3.6.1.6. Πορτογαλικό δίκαιο	272
3.2.2.1. Μη ρητή αναγνώριση της εξουσίας δημόσιας έκθεσης εικαστικών έργων.....	272
1.3.6.2.1. Γαλλικό δίκαιο	272
1.3.6.2.2. Βρετανικό δίκαιο	273
1.3.6.2.3. Ολλανδικό δίκαιο	274
1.4. Η εξουσία μετάδοσης ή αναμετάδοσης εικαστικών έργων στο κοινό.....	274
1.4.1. Περιεχόμενο της εξουσίας μετάδοσης ή αναμετάδοσης.....	274
1.4.2. Νομοθετικοί περιορισμοί της εξουσίας μετάδοσης εικαστικών έργων	275
1.4.2.1. Δυνατότητα παρουσίασης εικαστικών έργων για ενημερωτικούς λόγους	275
1.4.2.2. Δυνατότητα περιστασιακής παρουσίασης εικαστικών έργων τοποθετημένων μονίμως σε δημόσιο χώρο	276
1.4.2.3. Αδυναμία εφαρμογής της παράθεσης αποσπασμάτων στα εικαστικά έργα	278
1.5. Η εξουσία θέσης σε κυκλοφορία εικαστικών έργων.....	280
Περιεχόμενο της εξουσίας θέσης σε κυκλοφορία.....	280
2. Οι συμβάσεις εκμετάλλευσης των εικαστικών έργων	282
2.1. Μεταβίβαση υλικού φορέα εικαστικών έργων	283

2.1.1. Πώληση εικαστικών έργων.....	283
2.1.1.1. Μεταβίβαση υλικού φορέα εικαστικών έργων που δημιουργήθηκαν κατά παραγγελία	284
2.1.1.2. Συνέπειες πώλησης εικαστικών έργων	286
2.1.2. Δωρεά εικαστικών έργων	288
2.2. Μεταβίβαση εξουσιών του περιουσιακού δικαιώματος	289
2.3. Κατάρτιση συμβάσεων ή αδειών εκμετάλλευσης	291
2.4. Ανάθεση διαχείρισης δικαιωμάτων εικαστικών δημιουργών σε οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης.....	297
3. Η έννομη προστασία του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας.....	301
3.1. Προληπτική προστασία	302
3.1.1. Επέμβαση αστυνομικής αρχής	302
3.1.2. Λήψη ασφαλιστικών μέτρων	303
3.2. Αστική προστασία	303
3.2.1. Υποχρεωτικά ασφαλιστικά μέτρα	303
3.2.2. Αστικές κυρώσεις	304
3.3. Ποινικές κυρώσεις	305

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

1. Δικαιολογητική βάση νομοθετικής πρόβλεψης δικαιώματος παρακολούθησης	309
2. Φύση του δικαιώματος παρακολούθησης	310
3. Περιεχόμενο του δικαιώματος παρακολούθησης	316
4. Αίτια περιορισμένης εφαρμογής του δικαιώματος παρακολούθησης	318
5. Προϋποθέσεις εφαρμογής του δικαιώματος παρακολούθησης	321
5.1. Γνώση ταυτότητας δημιουργού εικαστικού έργου	321
5.2. Η φύση του εικαστικού έργου.....	323
5.3. Η πρωτοτυπία των εικαστικών έργων	324
5.3.1. Προσδιορισμός της πρωτοτυπίας εικαστικών έργων που κυκλοφορούν σε περιορισμένο αριθμό	326
5.3.2. Δυνατότητα δημιουργίας πρωτοτύπων χαρακτηριστικών ή γλυπτών έργων μετά το θάνατο του δημιουργού	330
5.4. Τα είδη πωλήσεων εικαστικών έργων	333
6. Η ρύθμιση του δικαιώματος παρακολούθησης σε διεθνές επίπεδο	338
6.1. Διεθνής Σύμβαση της Βέρνης (-Παρισιού)	338
6.2. Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής - Λατινική Αμερική.....	339

6.2.1. Καλιφόρνια	339
6.2.2. Ουρουγουάη	340
6.2.3. Χιλή	341
6.2.4. Βραζιλία	341
6.3. Ευρώπη	341
6.3.1. Ηνωμένο Βασίλειο	341
6.3.2. Γαλλία	342
6.3.3. Γερμανία	343
6.3.4. Βέλγιο	344
6.3.5. Ιταλία.....	345
6.3.6. Ισπανία.....	345
6.3.7. Πορτογαλία	346
6.4. Προσπάθεια ενιαίας ρύθμισης του δικαιώματος παρακολούθησης μέσω ψήφησης κοινοτικής οδηγίας.....	346
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	351
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	355
ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ.....	367